

รายงานภาวะอุปทานและอุปสงค์ทองคำ ปี 2546

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ (1)

สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน

ทองคำ

โลหะมีค่าซึ่งมีการใช้มาแต่โบราณเป็นทั้งอัญมณีเครื่องประดับ และเงินตรา มีการผลิตแร่ทองคำเกือบทุกทวีป ยกเว้นขั้วโลกประมาณการว่ามีการผลิตทองคำเป็นจำนวน 145,200 ตัน ทองคำที่ผลิตได้ ร้อยละ 15 มีการสูญหายและใช้หมดไปในอุตสาหกรรม ที่เหลืออีก 123,000 ตัน ธนาคารกลางของประเทศต่างๆถือครองเป็นจำนวน 32,000 ตัน อีก 91,000 ตัน เป็นการถือของบุคคลในรูปเหรียญทอง ทองคำแท่ง และอัญมณีเครื่องประดับ

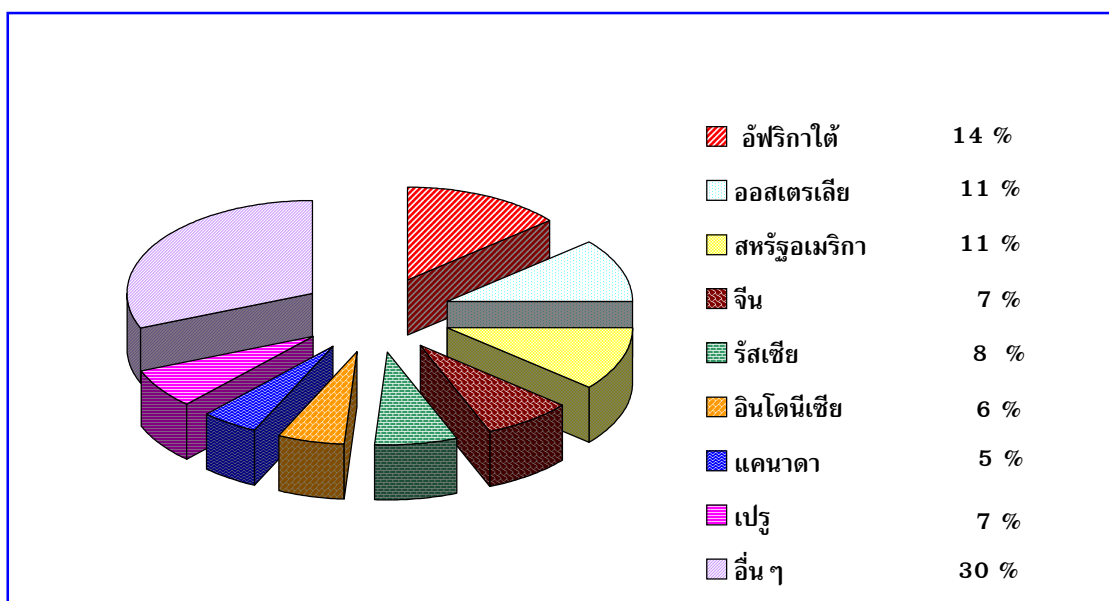
ปริมาณทองคำสำรอง คาดว่ายังเหลืออยู่อีกประมาณ 100,000 ตัน ทองคำร้อยละ 15-20 เป็นแร่พลอยได้ (By product) ประเทศอัฟริกาใต้มีปริมาณสำรองทองคำครึ่งหนึ่งของปริมาณสำรองของโลก ส่วนออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา แต่ละประเทศมีแร่สำรองประมาณร้อยละ 9

เหมืองทองคำ

ทั่วโลกมีเหมืองทองคำจำนวนมากกว่า 900 เหมือง กระจายไปในภูมิภาคต่างๆ โดยในปี 2546 มีผลผลิตทองคำจำนวน 2,593 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ซึ่งมีผลผลิตจำนวน 2,590 ตัน คิดเป็นผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1 ประเทศที่มีผลผลิตมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ อัฟริกาใต้ 376 ตัน สัดส่วนร้อยละ 14 ของผลผลิตโลก มีผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 เมื่อเทียบกับปีก่อน รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 285 ตัน ออสเตรเลีย 284 ตัน จีน 195 ตัน รัสเซีย 180 ตัน และเปรู 172 ตัน ประเทศผู้ผลิตห้าอันดับแรกมีผลผลิตครึ่งหนึ่งของผลผลิตโลก

นักวิเคราะห์คาดการณ์ว่าผลผลิตจากเหมืองทองคำ ยังคงรักษาระดับการผลิตเช่นนี้ต่อไปอีกสองถึงสามปี

รูปที่ 1 สัดส่วนผลผลิตปี 2546

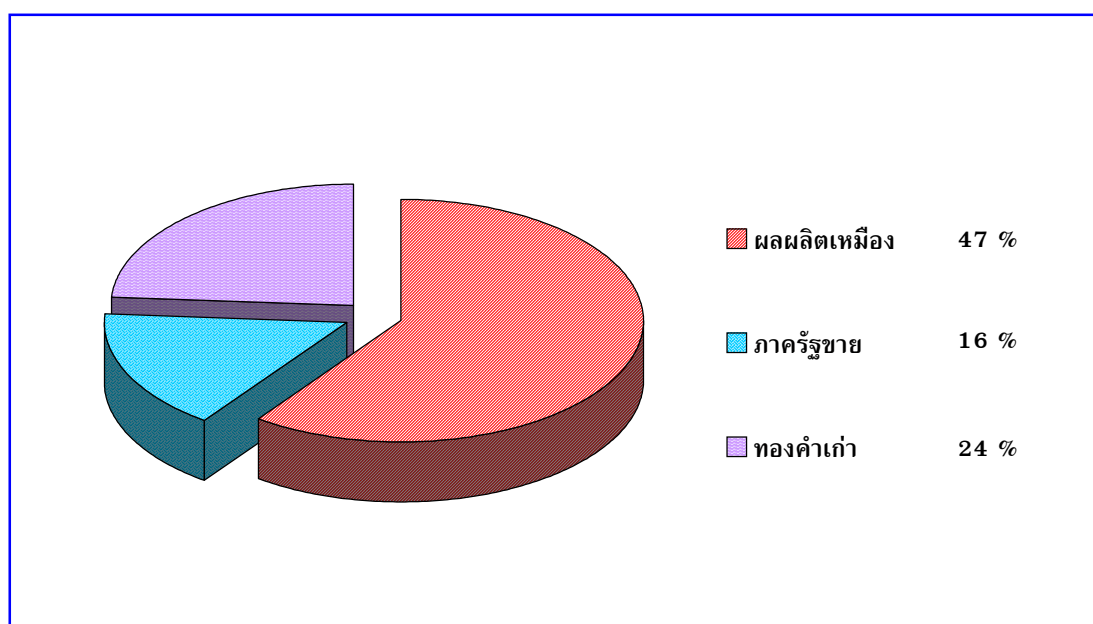

อุปทานทองคำ

ในปี 2546 อุปทานทองคำของโลกมีปริมาณรวมประมาณ 3,865 ตัน ประกอบด้วยผลผลิตแร่จากเหมืองทองคำจำนวน 2,593 ตัน หักลบทองคำที่ผู้ผลิตขายล่วงหน้าจำนวน 291 ตัน เหลือเป็นจำนวนทองคำจากเหมือง 2,302 ตัน ปริมาณทองคำจากการขายของภาครัฐจำนวน 617 ตัน ทองคำที่นำกลับมาใช้ใหม่ 945 ตัน

อุปทานทองคำเพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 8.9 เป็นการเพิ่มขึ้นของอุปทานจากการขายทองคำของภาครัฐ และทองคำที่นำกลับมาใช้เพิ่มขึ้นในอัตราที่เท่ากันที่ร้อยละ 13 ส่วนผลผลิตจากเหมืองเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 เมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งมีผลผลิตทองคำ 2,167 ตัน

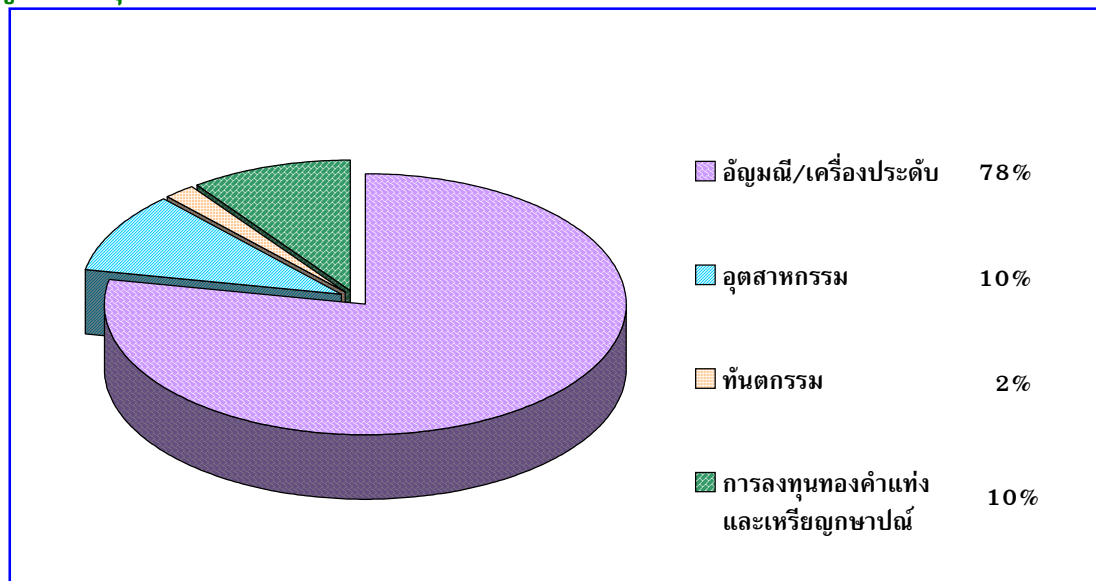
รูปที่ 2 อุปทานทองคำ

อุปสงค์ทองคำ

ในปี 2546 อุปสงค์ทองคำของโลกมีจำนวน 3,230 ตัน ลดลงจากปีก่อนซึ่งมีจำนวน 3,413 ตัน ลดลงคิดเป็นร้อยละ 5.4 อุปสงค์ทองคำสัดส่วนร้อยละเกือบ 80 เป็นความต้องการสำหรับอัญมณีเครื่องประดับ จำนวน 2,531 ตัน ลดลงร้อยละ 5.6 การใช้ทองคำในอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจาก 291 ตัน ในปี 2545 เป็น 318 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3 การใช้ทองคำในทันตกรรมมีจำนวน 67 ตัน ลดลง 2 ตัน จากปีก่อน ส่วนการลงทุนรายย่อยในทองคำแท่งและเหรียญกษาปณ์ มีจำนวน 314 ตัน ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 15.8 จากการประเมินอุปสงค์และอุปทานทองคำในรอบปี 2546 ปรากฏว่าอุปทานทองคำมีมากกว่าความต้องการเป็นจำนวน 635 ตัน

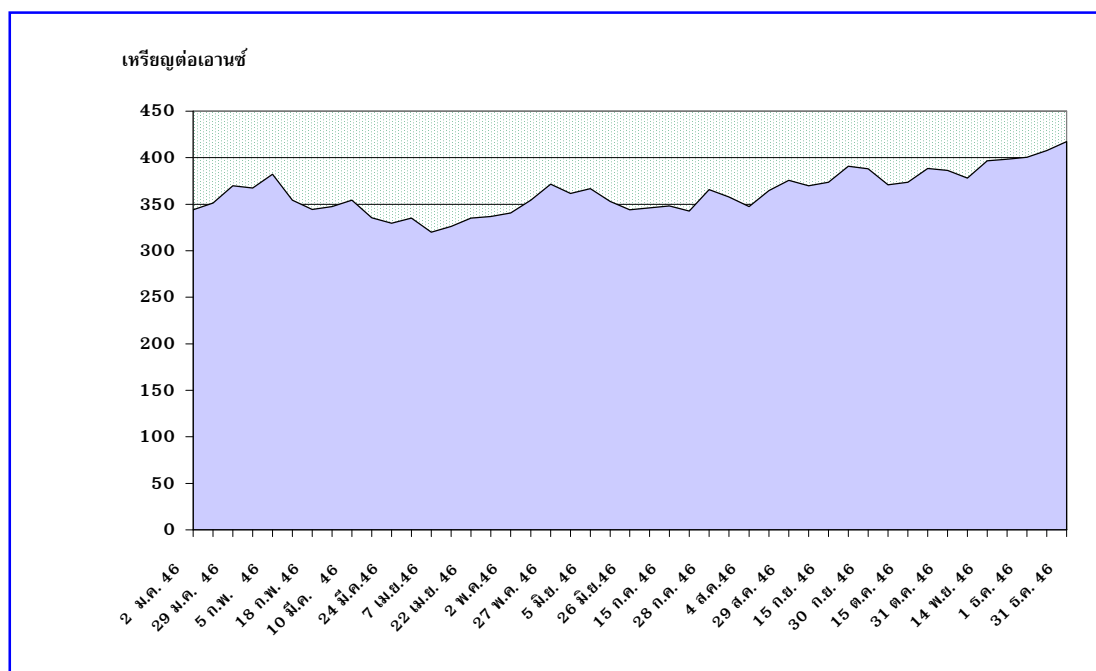
รูปที่ 3 อุปสงค์ทองคำ

ราคาทองคำ

ปี 2546 ราคาทองคำ ณ ตลาด London Gold Fix ขยับตัวเพิ่มขึ้นตลอดปี จากราคา 343.80 เหรียญต่อออนซ์ (2 มกราคม 2546) เป็นราคา 417.25 เหรียญต่อออนซ์ ณ วันสิ้นปี ซึ่งเป็นวันที่ระดับราคาเพิ่มขึ้นสูงสุดในรอบปี โดยเพิ่มขึ้นจากต้นปีคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21 ส่วนระดับราคาต่ำสุด 319.90 เหรียญต่อออนซ์ (7 เมษายน 2546) ราคาเฉลี่ยทองคำปี 2546 ระดับราคาอยู่ที่ 363.32 เหรียญต่อออนซ์ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนซึ่งมีระดับราคา 309.68 เหรียญต่อออนซ์ เพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.3

รูปที่ 4 ราคาทองคำ

โดยมีสถานการณ์ต่างๆผลักดันให้ระดับราคาทองคำเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลง อาทิ การประกาศขายทองคำของธนาคารโปรตุเกส จำนวน 60 ตัน (2 ครั้ง) ธนาคารกลางกรีกจำนวน 20 ตัน สหรัฐประกาศยุติสงครามในอิรัก บริษัท Newmont ลดการซื้อขาย (Hedging) ในไตรมาสที่สอง จำนวน 109 ตัน บริษัท Barrick มีแผนปรับลดทองคำจำนวน 16 ล้านออนซ์ จากบัญชีซื้อขาย (Hedge book) และธนาคารชาติสวิสยืนยันการขายทองคำจำนวน 69 ตัน ให้เสร็จสิ้นในเดือนกันยายน 2547 เป็นต้น

ทุนสำรองเงินตรา

ธนาคารกลางทั่วโลกมีการถือทองคำเป็นจำนวนรวม 31,736.5 ตัน (ณ เดือนกรกฎาคม 2547) ประเทศต่างๆมีปริมาณทองคำเป็นทุนสำรองเงินตรา จำนวน 28,324.8 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.4 ของการสำรองเงินตรา สหรัฐ-อเมริกามีทองคำเป็นทุนสำรองมากที่สุด จำนวน 8,136.4 ตัน รองลงมา ได้แก่ เยอรมนี 3,439.5 ตัน กองทุนการเงินระหว่างประเทศ 3,217.3 ตัน ฝรั่งเศส 3,024.6 ตัน ส่วนประเทศไทยมีทองคำเป็นทุนสำรองเงินตราจำนวน 82.7 ตัน

เมื่อสิ้นปี 2546 ประเทศไทยถือทองคำเป็นทุนสำรองเงินตรามูลค่า 38,332.9 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.9 ของทุนสำรองเงินตรา ซึ่งประกอบด้วย ทองคำ เงินตราต่างประเทศ และหลักทรัพย์ต่างประเทศมีมูลค่ารวม 651,443.7 ล้านบาท ซึ่งเป็นมูลค่าเทียบเท่ากับมูลค่าธนบัตรที่ออกใช้

แนวโน้มปี 2547

ครั้งแรกของปี อุปสงค์ทองคำเพิ่มสูงขึ้นในประเทศผู้ใช้จ่ายใหญ่ อาทิ อินเดีย จีน ญี่ปุ่น ประเทศแถบตะวันออกกลาง และสหรัฐอเมริกา ความต้องการที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวในจีน อินเดีย ส่วนปัจจัยเร่งในด้านราคาน้ำมันที่สูงขึ้นทำให้ประเทศผู้ผลิตน้ำมันนำกำไรจากการขายเปลี่ยนมาถือทองคำ ส่งผลให้อุปสงค์ครั้งแรกของปีเพิ่มสูงถึงร้อยละ 10.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

จากความต้องการทองคำจำนวน 1,587 ตัน เพิ่มเป็น 1,751 ตัน โดยปริมาณความต้องการเพิ่มขึ้นทุกกลุ่ม กล่าวคือ อัญมณีเครื่องประดับ ทองคำในอุตสาหกรรม และการลงทุน ทองคำแท่งและเหรียญกษาปณ์ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.5, 5.6, และ 40.7 ตามลำดับ ทำให้อุปสงค์ทองคำมีมากกว่าอุปทานช่วงครึ่งปีแรกของปีประมาณ 140 ตัน

ขณะที่อุปทานทองคำครั้งแรกของปีหดตัวลงร้อยละ 9.9 จากปริมาณทองคำ 1,787 ตัน ในปี 2546 เหลือเพียง 1,611 ตัน โดยอุปทานทองคำลดลงทั้งจากผลผลิตเหมือง การขายทองคำของภาครัฐและการใช้ทองคำเก่า มีอัตราส่วนลดลงร้อยละ 3.8, 37.8 และ 18.7 เมื่อเทียบกับครั้งแรกของปีก่อน ขณะที่ระดับราคาทองคำปรับตัวเพิ่มขึ้น และปรับเพิ่มขึ้นสูงสุด ในเดือนมกราคมและมีนาคม ที่ระดับราคาประมาณ 426 เหรียญต่อออนซ์

ในช่วงครึ่งปีหลังอุปสงค์ทองคำ มีแนวโน้มจะขยับตัวสูงขึ้นใกล้เคียงกับครั้งแรกของปี หากไม่มีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองกระทบรุนแรง ส่วนอุปทานทองคำในส่วนการขาย

ทองคำของภาครัฐมีแนวโน้มจะมีการขายเพิ่มขึ้น เช่น ธนาคารกลางของฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์ มีแผนการขายทองคำ จำนวน 500,000-600,000 กิโลกรัม และ 100,000 กิโลกรัม ตามลำดับ จากทุนสำรองเงินตราภายใน 5 ปี และธนาคารกลางโปรตุเกสได้ขายทองคำจำนวน 35,000 กิโลกรัม จากทุนสำรองเงินตราในราวกลางปีนี้

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ (1)

15 กันยายน 2547